

Nr 794

Av herr **Bengtson** i Solna **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 13, med förslag till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.*

(Lika lydande med motion nr 645 i Första kammaren)

Den kanske väsentligaste politiska uppgiften f. n. är att bedöma vårt lands konjunkturutveckling och vidtaga åtgärder som leder till att sysselsättningen upprätthålls på en hög nivå och som samtidigt förhindrar inflation.

I finansplanen till årets statsverksproposition konstateras att den uppgång i konjunkturen som förväntades äga rum under senare delen av 1967 uteblev. Man anser det dock sannolikt att uppgången kommer att inträffa under andra halvåret i år. Sedan finansplanen skrevs har emellertid Förenata staternas regering beslutat minska de amerikanska företagens aktivitet i Europa. Det är givet att det amerikanska beslutet kommer att påverka konjunkturen i Västeuropa i negativ riktning. Av konjunkturinstitutets nyligen framlagda rapport framgår att fjolårets sista kvartal blev en besvikelse för den svenska industrin; utvecklingen blev mera dämpad än vad företagen själva spått i sina planer. För den närmaste framtiden ställs konjunkturbarometern på ostadigt.

För att nå framgång i arbetet att höja den ekonomiska aktiviteten och därmed sysselsättningen krävs en rad samverkande åtgärder. Denna motion berör en av dessa åtgärder, nämligen den i statsverkspropositionen aviserade omläggningen av systemet för indirekt skatt. Den allmänna varuskatten föreslås bli ersatt av en mervärdeskatt från den 1 januari 1969. Omläggningen innebär bland annat att skatten på näringslivets investeringar avskaffas. För att motverka det statliga skattebortfallet föreslås införandet av en arbetsgivaravgift på en procent av lönesummorna.

Övergång till ett system med mervärdeskatt hälsas med tillfredsställelse. På grund av att investeringsvarorna i det nya systemet inte beläggs med skatt, utlöses en benägenhet hos företagen att uppskjuta beställningar av vissa investeringsvaror, så att leverans sker först efter 1 januari 1969 och skattebefrielse därmed uppnås. En sådan investeringsförskjutning ter sig från konjunkturpolitisk synpunkt icke önskvärd, eftersom efterfrågan och graden av kapacitetsutnyttjande över lag väntas öka mot slutet av år 1968 och in på nästa år. I syfte att nå en jämnare utveckling av investeringarna under 1968 och 1969 har därför i Kungl. Maj:ts proposition nr

13 år 1968 föreslagits införande av ett tioprocentigt avdrag vid inkomstbeskattningen för maskiner och andra döda inventarier, som anskaffas under 1968 för användning i rörelse, jordbruk eller skogsbruk. Genom denna särskilda avdragsrätt vid inkomstbeskattningen kommer ungefärligen samma skatteeffekt att uppnås som om mervärdeskatten gällt redan från och med innevarande år.

Den investeringsförskjutning som mervärdeskattens införande kan förväntas medföra torde gälla såväl investeringar i maskiner och inventarier som — och sannolikt i än högre grad — investeringar i byggnader. Ett företag, som överväger att uppföra exempelvis en fabriksbyggnad, kan uppnå väsentliga fördelar genom att uppskjuta investeringen till efter utgången av år 1968. Sker investeringen under innevarande år, kommer den att belastas av allmän varuskatt som företaget icke kan avlyfta. Om investeringen uppskjutes till 1969 eller senare, kommer den att beläggas med en mervärdeskatt, som i motsats till varuskatten inte utgör någon reell belastning för den som gör investeringen, eftersom mervärdeskatten får avräknas mot den utgående skattepliktiga omsättningen. Det rör sig här ej sällan om stora skattebelopp.

Den nuvarande allmänna varuskatten är så konstruerad att den i princip träffar allt material som tillförs byggnadsobjektet, medan själva arbetsprestationen lämnas skattefri. Enligt det i oktober 1967 framlagda förslaget till mervärdeskatt (Stencil Fi 1967: 10) kommer mervärdeskatten att uppbyggas på samma princip. En fabriksbyggnad, som kostar 1 milj. kr. varav materialandelen utgör 600 000 kronor, träffas alltså — vid nuvarande skattesats — av en indirekt beskattning som kan beräknas till ca 60 000 kr. Exemplet visar att avlyftningsrätten i mervärdeskatte-systemet kommer att väga tungt vad gäller investeringar i byggnader. Inom byggnadsindustrin har redan nu förmärkts en tendens från beställarsidan att — med hänsyn till den aviserade omläggningen av skattesystemet — uppskjuta planerade byggnadsarbeten till efter utgången av 1968.

Från konjunkturpolitisk och samhällsekonomisk synpunkt ter sig en förskjutning av byggnadsinvesteringarna lika litet önskvärd som en förskjutning av maskininvesteringarna. En nedgång av industriinvesteringarna i byggnader och anläggningar under innevarande år med en motsvarande ansvällning efter årsskiftet utgör en betydande arbetsmarknadsolägenhet. Det är angeläget att de investeringar som planerats till innevarande år verkligen kommer till stånd. Dels höjer de sysselsättningsnivån allmänt och dels ger de en jämnare sysselsättning inom byggnadsbranschen. En av skatteskal betingad arbetslöshet under 1968 bör undvikas. På grund härav bör rätten till särskilt investeringsavdrag få gälla icke blott maskiner och inventarier utan även byggnader.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 13 måtte besluta nedan angiven lydelse av 1, 3 och 5 §§ i den föreslagna förordningen om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Här föreslagen lydelse)

1 §.

Fysisk eller juridisk person, som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under tiden den 1 januari—31 december 1968 anskaffar maskiner eller andra döda inventarier, avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, får vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta särskilt investeringsavdrag vid inkomstberäkningen för den förvärvskälla, vari verksamheten ingår, i den mån skatt enligt förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt utgått för inventarierna.

Avdraget skall göras vid 1969 års taxering eller, i fråga om anskaffning under beskattningsår för vilket taxering i första instans sker senare, vid denna taxering.

3 §.

Särskilt investeringsavdrag . . . det avtalade priset.

Särskilt investeringsavdrag åtnjutes icke för inventarier med en beräknad varaktighetstid av högst tre år och ej heller för inventarier om vars anskaffande skriftligt avtal träffats under år 1968 och som enligt avtalet skall levereras efter utgången av år 1970.

Har investeringsfond . . . för samma tillgång.

5 §.

Har särskilt investeringsavdrag åtnjutes för inventarier om vars anskaffande skriftligt avtal träffats under år 1968 för leverans efter utgången av året, gäller följande. Har inventarierna icke levererats före utgången av år 1970, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, som

1 §.

Fysisk eller juridisk person som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under tiden den 1 januari—31 december 1968 anskaffar *byggnader*, maskiner eller andra döda inventarier, avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, får vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta särskilt investeringsavdrag vid inkomstberäkningen för den förvärvskälla, vari verksamheten ingår, i den mån skatt enligt förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt *kan förutsättas ha utgått för tillgångarna*.

Avdraget skall göras . . . denna taxering.

3 §.

Särskilt investeringsavdrag . . . det avtalade priset.

Särskilt investeringsavdrag åtnjutes icke för *tillgångar* med en beräknad varaktighetstid av högst tre år och ej heller för *tillgångar* om vars anskaffande skriftligt avtal träffats under år 1968 och som enligt avtalet skall levereras efter utgången av år 1970.

Har investeringsfond . . . för samma tillgång.

5 §.

Har särskilt investeringsavdrag åtnjutes för *tillgångar* om vars anskaffande skriftligt avtal träffats under år 1968 för leverans efter utgången av året, gäller följande. Har *tillgångarna* icke levererats före utgången av år 1970, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, som

(Kungl. Maj:ts förslag)

innefattar den 31 december 1970, tilllägg göras med belopp motsvarande en och en halv gång investeringsavdraget för inventarierna. Överlåtes eller nedlägges den förvärvskälla, vari inventarierna anskaffats, före utgången av år 1970 och innan inventarierna levererats, skall sådant tilllägg göras vid taxeringen för det beskattningsår då förvärvskällan överlåtits eller nedlagts. Levereras inventarierna före utgången av år 1970 och är den slutliga anskaffningskostnaden lägre än det belopp på vilket investeringsavdraget beräknats, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, då leveransen skett, tilllägg göras med femton procent av skillnaden. Tilllägg enligt detta stycke göres vid inkomstberäkningen för förvärvskällan i fråga.

Riksskattenämnden får, om särskilda skäl föreligger, medge att tilllägg enligt första stycket icke skall göras eller göras med lägre belopp. Mot riksskattenämndens beslut i sådant ärende får talan icke föras.

Stockholm den 26 januari 1968

Bengt Bengtson (h)
i Solna

Bengt Sjönell (cp)

M. Berglund (fp)

(Här föreslagen lydelse)

innefattar den 31 december 1970, tilllägg göras med belopp motsvarande en och en halv gång investeringsavdraget för *tillgångarna*. Överlåtes eller nedlägges den förvärvskälla, vari *tillgångarna* anskaffats, före utgången av år 1970 och innan *tillgångarna* levererats, skall sådant tilllägg göras vid taxeringen för det beskattningsår då förvärvskällan överlåtits eller nedlagts. Levereras *tillgångarna* före utgången av år 1970 och är den slutliga anskaffningskostnaden lägre än det belopp på vilket investeringsavdraget beräknats, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, då leveransen skett, tilllägg göras med femton procent av skillnaden. Tilllägg enligt detta stycke göres vid inkomstberäkningen för förvärvskällan i fråga.

Riksskattenämnden får, om särskilda . . . talan icke föras.